

CZU 328.184

DOI 10.5281/zenodo.13788368

Veronica ARNĂUT,
doctor în drept
PhD

ANALIZA EVOLUȚIEI ISTORICE A LOBBYSMULUI

Fiind un concept care a luat naștere în spațiul anglo-american, fenomenul de lobby a apărut și evoluat în țările-mamă, care sunt considerate a fi Statele Unite ale Americii și, mai puțin, Marea Britanie. Astfel, ulterior studierii evoluției acestuia prin metoda analizei istorice, utilizată pentru cercetarea originii și evoluției în timp în cadrul spațiului anglo-american, fenomenul lobbyismului necesită a fi cercetat prin prisma comunității europene, primele urme ale acestuia fiind observate încă din 1957, odată cu semnarea Tratatelor de la Roma. Acest eveniment a reprezentat un punct decisiv în privința activității lobbyismului în cadrul Uniunii Europene, cunoscând, de atunci și până în prezent, mai multe etape de evoluție și modernizare.

Cuvinte-cheie: lobbyism, anti-lobbyism, activități de lobby, legislație, grup de interese, transparență, registru, funcționari publici.

ANALYSIS OF THE HISTORICAL EVOLUTION OF LOBBYSM

Being a concept that originated in the Anglo-American space, the phenomenon of lobbying appeared and evolved in the mother states, which are considered to be the United States of America and, to a lesser extent, Great Britain. Thus, after studying its evolution through the method of historical analysis, used to research the origin and evolution in Anglo-American time and space, the phenomenon of lobbying needs to be researched through the prism of the European community, its first traces being observed as early as 1957, with the signing of the Treaties from Rome. This event represented a decisive point regarding the lobbying activity within the European Union, knowing, since then, several stages of evolution and modernization up to the current stage.

Keywords: lobbying, anti-lobbying, lobbying activities, legislation, interest group, transparency, registry, civil servants.

1. INTRODUCERE.

Oferind reprezentarea intereselor în structurile de stat, lobbyismul are un impact semnificativ asupra procesului legislativ al statelor moderne, deoarece contribuie la reorientarea reglementărilor în vederea susținerii unor interese de grup. Acesta este motivul ce a determinat complexitatea fenomenului pus în

discuție, care, în esență, conferă o voce intereselor persoanelor din cadrul unei comunități, pentru a fi auzite de către legislator, în vederea creării unui obiectiv pentru cel din urmă de a elabora, modifica sau abroga norme juridice tangențiale problemelor cu care se confruntă grupurile de interes.

În aspectele lobbyismului, viziunea teo-

retică mondială a împrumutat multe elemente și modele reliefate de către cercetătorii proceselor decizionale din cadrul spațiului anglo-american, fiind supuse unor transformări semnificative în funcție de regiune, cum ar fi în cazul platformei europene care a păstrat doar o asemănare îndepărtată cu modelul american, ceea ce se explică, în special, prin unicitatea structurii Uniunii Europene. Respectiv, această instituție prezintă interes nu doar din motivul contemporaneității sale, dar și pentru că include în operă modificările survenite la nivel internațional.

Având formată deja o imagine generală clară despre ceea ce reprezintă în sine acest fenomen complex, îmi propun să prezint, în continuitate, nașterea și evoluția istorică a conceptului de „lobby” în spațiul anglo-american și european, pentru a identifica calea parcursă până la consolidarea lobbyismului care există în prezent.

2. METODOLOGIE.

În doctrina internă, comparativ cu cea străină, până în prezent au fost publicate relativ puține studii privind grupurile de interese și practicile de lobby. În acest sens, am acordat în studiul efectuat mai multă atenție în special istoriografiei străine, pentru o mai mare obiectivitate a acestuia, urmărind scopul evidențierii tuturor problemelor, cauzelor și condițiilor care au stat la baza modernizării fenomenului de lobbyism. Astfel, pentru realizarea cercetării subiectului abordat s-a recurs la un suport metodologic constituit din metoda analizei istorice, utilizată pentru cercetarea originii și evoluției în timp și spațiu a fenomenului de lobbyism și metoda analizei comparative, pentru studiul lobbyismului și reglementarea acestuia în diferite sisteme de drept.

3. REZULTATE OBTINUTE ȘI DISCUȚII.

3.1. Istoria lobbyismului în Statele Unite ale Americii

Lobbyismul este un fenomen la fel de vechi ca și arta elaborării legislației, dar pentru prima dată a atras interesul și atenția publicului larg la sfârșitul secolului al XIX-lea, când

jurnaliștii și reformatorii au revelat despre abuzul extensiv și aplicarea coruptă a acestui fenomen în societatea americană. [1, p. 43]

Capacitatea persoanelor, grupurilor și organizațiilor de a desfășura activitatea de lobby asupra legiuitorului în Statele Unite ale Americii este protejată prin dreptul de petiționare, exprimat în Primul Amendament, precum și prin Constituția Statelor Unite din 17.09.1787, ca drept de exprimare. Aceste dispoziții constituționale protejează libertatea grupurilor de interese de a-și „reprezenta interesele în fața guvernului” [2, p. 34], iar diverse decizii ale Curții Supreme au confirmat aceste libertăți de-a lungul a două secole. Drept urmare, legalitatea lobbyismului și-a format o „rădăcină puternică și timpurie” în spațiul american.

Pe parcursul secolului al XIX-lea, majoritatea activităților de lobby s-au petrecut în cadrul legislaturilor statelor, deoarece guvernul federal, deși avea atribuții mai extinse, trata un număr redus de probleme și nu elabora atât de multe acte legislative comparativ cu guvernele de stat. Lobbyismul efectuat în acea perioadă adesea era „practicat discret”, cu o mică revelare publică sau chiar deloc [2, p. 34]. Într-o opinie, lobby mai intens în guvernul federal s-a întâmplat între 1869 și 1877, în timpul președinției lui Ulysses S. Grant. Cele mai însemnate lobby-uri urmăreau aspecte referitoare la subvenții feroviare, tarife la lână, jocuri de noroc etc.

În Epoca Progresistă din 1880 până în anii 1920, reformatorii acuzau frecvent lobbyiștii că au corupt procesul de elaborare al legilor. În timp ce sistemul de lobby are potențial de abuz, acesta este un stimul major pentru modificările legislative. Astfel, ideea că activitățile de lobby ar trebui să devină mai transparente a început să capete proeminență. Până în 1890, Massachusetts a promulgat un act anti-lobbying, care a servit drept model pentru legislația din Maryland (1900), Wisconsin (1905) și câteva alte state. Pe baza principiului publicității, ideea generală conform căreia publicitatea și transparența în luarea deciziilor vor reduce corupția, legea anti-lobbying a impus consilierilor și altor agenți legislativi să se înregistreze la așa-zisul *sergeant-of-arms*, ofe-

rind numele și adresele angajatorilor acestora, precum și data, termenul și caracterul angajării lor. Sistemul era reglementat prin legislația privind conflictele de interese și registrele de transparență ale lobbyiștilor de la nivel federal, provincial și municipal. În general, grupurile de lobby ar trebui să se înregistreze în registrul de transparență al activităților de lobby și trebuie să raporteze toate ședințele cu funcționarii publici, precum și subiectul acestor întreveneri.

În 1946, Congresul Statelor Unite a adoptat un statut care legiferează exclusiv activitatea de lobby, numit *Federal Regulation of Lobbying Act* (Reglementarea federală a activităților de lobby) [3], cu scopul de a reduce influența grupurilor de interese și de a oferi informații membrilor Congresului despre cei care exercită asupra lor activități de lobbism. Astfel, prin Reglementarea federală a activităților de lobby s-a instituit în premieră un registru general al lobbyiștilor, însă încercarea a fost considerată un eșec, întrucât viza doar activitățile de lobby exercitate pe lângă Congres și nu se referea la puterea executivă, inclusiv agențiile guvernamentale, precum și pentru că nu includea organizațiile neguvernamentale ce desfășurau activități de lobby. Cu toate acestea, ea a fost înlocuită abia în 1995 prin *Legea transparenței activităților de lobby* (*Lobbying Disclosure Act*, în continuare – „LDA”).

Cele mai importante dispoziții ale actului din 1946 au fost cele ce urmează: Orice persoană care se angajează, contra plată, în scopul încercării de a influența mersul oricărei legislații de către Congresul Statele Unite, inițial se va înregistra la grefierul Camerei Reprezentanților și la secretarul Senatului și va oferi, în scris și sub jurământ, date privind numele său și adresa de afaceri, a angajatorului și în interesul cui el activează, durata angajamentului, suma remunerației, ce sume i se vor acorda pentru alocații și ce fel de alocații sunt acestea. Dispozițiile acestui act se aplicau oricărei persoane care, individual sau prin agent, angajat sau alte persoane, în orice mod, direct sau indirect, solicită, colectează sau primește bani sau orice alt lucru de valoare pentru a fi utilizat în principal pentru a duce la promova-

rea sau respingerea oricărei legislații de către Congresul Statelor Unite.

În 1953, după un proces ce a implicat o rezoluție a Congresului care autoriza un comitet să investigheze „toate activitățile de lobby destinate să influențeze, să încurajeze, să promoveze sau să retardeze legislația”, Curtea Supremă a elucidat, în mod restrâns, conceptul de „activități de lobby”, acestea fiind descrise ca „reprezentări făcute direct către Congres, membrii săi sau comisiile sale”. Astfel era consensnat a fi doar lobby direct, care se diferenția față de cel indirect: eforturile de a influența Congresul în mod indirect prin încercarea de a schimba opinia publică. Curtea a respins o interpretare mai largă a conceptului de „lobby” prin prisma Primului Amendament care se referă la dreptul de petiționare, adăugând că „lobby-ul indirect, prin presiunea opiniei publice cu privire la Congres [...] nu este un rău; este un bun, esențialul sănătos al procesului democratic” [4].

Ulterior, a apărut o altă tendință: „ușa rotativă” (*the revolving door*). Conceptul ușii rotative reprezintă deplasarea personalului din rolurile de legiuitori și autorități de reglementare, pe de o parte, la membrii industriilor afectate de legislație și reglementare, pe de altă parte. Astfel, pe parcursul anilor 1970-1980, era neobișnuit ca un fost membru al Congresului să lucreze pentru o firmă de lobby, deoarece profesia era în general considerată „nocivă” și „nedemnă” pentru funcționarii aleși. Totuși, noi salarii mai mari pentru lobbyiști, tendința crescândă a fluctuației cadrelor în Congres, precum și o schimbare în 1994 a administrației Camerei au contribuit la o modificare în atitudine cu privire la posibilitatea foștilor demnitari de a deveni lobbyiști. Astfel, fenomenul ușii rotative a ajuns a fi un consens determinat.

Aceste fapte au contribuit ca Reglementarea federală a activităților de lobby din 1946 să fie înlocuită de Legea transparenței activităților de lobby din 1995 (LDA), modificată în mod substanțial prin Legea Honest Leadership and Open Government din 2007.

Legea transparenței activităților de lobby este actul legislativ în Statele Unite, menit să aducă o responsabilitate sporită a practicilor

de lobby federale din SUA. În conformitate cu dispozițiile care au intrat în vigoare la 1 ianuarie 1996, lobbyiștii federali trebuie să se înregistreze la grefierul Camerei Reprezentanților și la secretarul din Senatul Statelor Unite.

LDA definește o serie de dispoziții care încearcă să mențină un anumit grad de transparență în activitățile lobbyiștilor. Cererea pentru înregistrare include „numele, adresa, numărul de telefon al Companiei și locul principal de activitate al solicitantului, precum și o descriere generală a activității sau activităților sale”, precum și pentru client. Legislația descrie un client drept „orice persoană sau entitate care angajează o altă persoană în schimbul unei compensații financiare sau de altă natură, pentru a desfășura activități de lobby în numele acelei persoane sau entități”. Registrul trebuie să includă și o declarație cu privire la cauzele pe care solicitantul urmează să facă lobby sau pe care deja a făcut lobby.

După înregistrare, consemnările sunt păstrate de grefierul Camerei și de secretarul Senatului. Puterea secretarului și a grefierului de a investiga potențialele nerespectări ale LDA este asigurată în mod modest doar „pentru a revizui și, dacă este necesar, pentru a verifica și a cere întrebări pentru a asigura exactitatea, exhaustivitatea și actualitatea înregistrării și rapoartelor”. LDA reglementează explicit respingerea faptului de a acorda acestor funcționari „autoritatea de audit general sau de investigare”. Făcând o comparație rapidă cu legislația Canadei, Comisarul Canadian de Lobby are aceleași puteri ca o instanță de a obliga persoanele să depună probe orale sau scrise sub jurământ și să prezinte documente și alte lucruri relevante pentru dosar [2, p. 34].

Dacă se descoperă încălcări aparente ale LDA, autoritatea de executare a secretarului și a grefierului dispun de atribuțiile doar de a emite notificări persoanelor (inclusiv solicitanților) precum că acțiunile acestora sunt neconforme legii și apoi să notifice procurorul Statelor Unite pentru districtul Columbia despre potențialele încălcări. Doar Procurorul Statelor Unite are atribuția de a solicita sancționarea pentru încălcări prin intermediul instanțelor judecătorești.

3.2. Istoria lobbyismului în Marea Britanie

Încă în 1991, una din comisiile parlamentare a statuat că „termenii de *lobby* și *lobbyist* nu sunt încă folosiți pe scară largă în Regatul Unit” [5]. Acest lucru nu mai este valabil în prezent, întrucât activitățile de lobby au evoluat într-o industrie importantă și vibrantă, deși rămâne departe de obținerea recunoașterii și acceptării publice ca profesie. Într-adevăr, deși termenul „lobbying” nu era comun, lobbyismul a avut o istorie lungă în Marea Britanie.

Înainte anilor 1800, existau relativ puține asociații comerciale care exercitau regulat activități de lobby în raport cu puterile statale, tehnicile de lobby erau adesea destul de dure, iar încercările de a influența guvernarea nu erau încă cunoscute sub numele de „lobby”. Chiar dacă au existat organizații care au avut succes în a convinge reprezentanții în direcția preferințelor lor legislative, nu se poate spune că a fost creat un sistem unic de grupuri de interese [6, p. 336].

Pe parcursul anilor 1800 petițiile au fost o modalitate populară de a pune în discuție anumite probleme în legislativ. În 1866, un grup de „sufragiști” a petiționat, fără succes, Parlamentul că femeile ar trebui să aibă aceleași drepturi ca și bărbații. În 1903, mișcarea sufragetelor întrerupea ovațiile miniștrilor cu comentarii agresive, afișau pancarte și, uneori, luau o abordare violentă. Ulterior, drepturi egale de vot pentru femei au fost obținute odată cu Legea reprezentării poporului (*Representation of the People Act*) din 1928.

Într-o nouă analiză a asociațiilor din Marea Britanie, s-a stabilit că aproximativ 300 dintre instituțiile existente au fost formate înainte de 1900 [6, p. 336]. Se discută prea frivol despre perioadele de „explozie” a activității grupurilor de interese, pe măsură ce fiecare nouă generație de savanți descoperă și conturează domeniul, dar pare clar că secolul al XIX-lea trebuie să fi marcat o izbucnire la scară generală a activităților organizațiilor care comunică cu factorii de decizie. Pare mai rezonabil să presupunem că această creștere a activității a fost însoțită, cel mai probabil, de o schimbare corespunzătoare a profesionalismului sau a

eficacității. O analiză realizată de McGrath [7], bazată pe rapoarte contemporane de ziare, prezintă dovezi că lobbyismul a apărut în anii 1800 ca o practică sistematică și națională, fiind preluat de o gamă largă de interese, care erau tot mai organizate și că prezenta multe dintre caracteristicile marii industrii ce a devenit ulterior. În a doua jumătate a secolului XIX, se observă o transformare certă: de la interese pur locale sau regionale – în organisme naționale; de la adunări ad-hoc și *advocacy* necoordonat – la lobby structurat și sistematic; de la mobilizare individuală – la asociație; și de la interese comerciale la interese mai extinse. Acest lucru nu s-a întâmplat neîntemeiat, ci ca un răspuns direct la schimbările din mediul socio-economic, în natura concurenței electorale și în relația dintre diversele componente instituționale ale procesului de elaborare a legislației.

Până la începutul secolului al XX-lea, influența grupurilor de interese a devenit tot mai centrală în procesul guvernamental din Marea Britanie. În categoria primelor persoane din Marea Britanie care au activat exclusiv și constant ca „lobbyist parlamentar” îl putem include pe Winston Churchill: după ce în 1922 și-a pierdut locul în Parlament, acesta s-a angajat în lobby-uri dubioase reprezentând cu succes interesele companiilor petoliere.

Watney & Powell, prima firmă de consultanță parlamentară din Marea Britanie, a fost înființată în 1928. Grupurile de interese care reprezentau producția, forța de muncă, fermierii, materiile prime ș.a., au fost esențiale în planificarea și implementarea centralizată a statului atât a eforturilor în materie de război, cât și a procesului de recuperare din anii 1930-1950. Perioada anilor '40-'60 a cunoscut o imagine de ansamblu clară asupra întinderii și diversității reprezentării intereselor, interval în care interesele de grup au devenit absolut centralizate în procesul legislativ și guvernamental. Anii '80 au fost martorii unei explozii a activităților de lobby, întrucât guvernul Margaret Thatcher a dereglat și preluat imense schimbări ale economiei britanice. Industria lobbyismului s-a menținut pe acest platou încă de când guvernele succesive au impus un rol activist în societate [6, p. 337].

3.3. Istoria lobbyismului în Uniunea Europeană

Activitatea de lobby pentru instituțiile europene își ia începutul încă în 1957, când au fost semnate Tratatul de la Roma privind instituirea Comunității Economice Europene, precum și a Comunității Europene a Energiei Atomice. Următoarele trei decenii, până la semnarea *Actului Unic European* (în continuare – „AUE”) [8], se consideră a fi *prima etapă* în dezvoltarea lobbyismului european. În 1958, la Bruxelles, s-au format două organizații de lobby, existente și astăzi – Comitetul Organizațiilor Agricole din UE (*Committee of Agricultural Organizations in the EU*, în prezent COPA-COGECA) și Uniunea confederațiilor industriale și a angajatorilor din UE (*Union of Industrial and Employer's Confederations of Europe* – UNICE, din 2007 BusinessEurope) [9, p. 113].

Perioada dintre 1957-1987 se consideră a fi prima etapă în procesul de evoluție a lobbyismului european. Pe parcursul acestei perioade, lobbyismul a avut loc, în principal, în mod indirect – printr-un apel către reprezentanții naționali (guverne membre, syndicate, asociații profesionale și organizații comerciale). Acest fapt era cauzat de slăbiciunea cadrului legislativ al Parlamentului European din acel moment, precum și din cauza că, în acea perioadă, integrarea europeană abia se dezvolta și nu toate sferele de reglementare erau sub gestionare unică, de aceea grupele de interese erau dispersate [9, p. 113].

Extinderea atribuțiilor instituțiilor paneuropene a dus la faptul că mai mulți lobbyiști să atragă atenția la Bruxelles. Totuși, aceștia nu se grăbeau să treacă de la o activitate de lobbyism de nivel național la cel supranațional. Aceasta se întemeia nu doar pe faptul că era mai ușor de a interacționa cu instituțiile naționale, dar și din cauza că multe ramuri de reglementare încă se aflau în competența organelor naționale. Astfel, prima etapă era una strict pregătitoare: centrele de influență și de luare a deciziilor încă nu erau formate, mobilizarea lobbyiștilor la nivel european abia își lua elan, sfera lobbyismului european nefiind încă solicitată.

A doua etapă se consideră a fi perioada dintre 1984 și 1994. Semnarea *Actului Unic*

European a determinat unirea a 12 state într-o singură zonă economică, iar crearea ulterioară a unei piețe de desfacere interne unice, serviciile și capitalul [10, p. 34] au determinat creșterea rapidă a activității de lobby la Bruxelles. Mai mult, în conformitate cu AUE, în domeniul de competență al instituțiilor europene au trecut domenii cheie de afaceri publice, care înainte au fost administrate de autoritățile naționale. De asemenea, AUE a consolidat în mod esențial rolul Parlamentului, oferindu-i noi competențe în procesul legislativ, fapt care a trezit un interes sporit al lobbyiștilor față de această instituție.

Potrivit unui studiu al Comisiei Europene, în 1992 în Bruxelles activau oficial până la 3 mii de organizații de lobby [11, p. 6]. Cu toate acestea, a crescut nu numărul de organizații care reprezintă interese colective în mod indirect, dar numărul de firme de avocatură, agenții de consultanță, companii mici gata să accepte reprezentarea intereselor clienților în instituțiile UE. De asemenea, în sfera corporativă a existat o tendință de a crea departamente separate în cadrul companiilor mari, menite de a colabora cu instituțiile europene.

Astfel, în ceea ce privește strategiile de lobby, pentru această etapă a fost caracteristic lobby-ul direct – construirea relațiilor cu șefii departamentelor sau cu conducătorii direcțiilor generale ale Comisiei Europene. În primul rând, deciziile în Consiliu au început a fi luate cu votul majorității calificate. Reprezentanții de afaceri au conștientizat că, datorită AUE, 80% din toate deciziile privind reglementarea și elaborarea standardelor pentru piața internă unică au fost inițiate de către Comisie. Acest fapt devine cauza trecerii lobbyiștilor europeni de la strategia reactivă de lobbyism (*reactive lobbying*) la cea proactivă (*pro-active lobbying*) [9, p. 116]. Cea din urmă poartă un caracter de precauție și este îndreptată nu doar spre a avea o soluție „gata pregătită” pentru una sau altă problemă la propunerea Comisiei Europene, dar și pentru a înainta propriile propuneri legislative.

Perioada dintre 1994 și 2009 trebuie abordată ca fiind a treia etapă, când sistemul de promovare a intereselor capătă trăsături bine determinate, fiind posibilă o diferență mai cla-

ră între lobbyismul european și cel american, de exemplu. Cercetătorul american notoriu Christina Mahoney a determinat diferența principală, conform căreia parlamentarii europeni nu au nevoie de finanțarea campaniilor electorale și nu luptă pentru voturile alegătorilor, fapt care determină o cale diferită de a-și dezvolta relațiile cu lobbyiștii, comparativ cu strategiile din SUA [12, p. 224]. O altă trăsătură distinctivă constituie inițiativele din partea Parlamentului și Comisiei Europene de a reglementa activitatea lobbyiștilor prin intermediul *soft-law*, aspect care va fi discutat ulterior.

În anii 2000, a fost creat un sistem de înregistrare a grupurilor de lobby în Parlamentul European. Înregistrarea acorda lobbyiștilor dreptul de acces permanent în clădirea Parlamentului pentru o perioadă de 1 an și libera circulație în el. Începând cu 2005, lobbyiștii au fost obligați să completeze chestionare speciale, iar informațiile indicate în ele erau verificate, fiind acreditați doar cei înregistrați la Bruxelles.

În anii 2000, Comisia Europeană a introdus propriul sistem pentru înregistrarea grupurilor de lobby. În 2003 a fost creată baza de date CONECCS (*Consultation, the European Commission and Civil Society*), iar informațiile conținute în ea au fost mai detaliate decât în registrul Parlamentului European.

O altă tendință a fost formarea unor asociații de activiști, care au pledat pentru reglementări rigide și limitarea activităților de lobby. Datorită dezvoltării Internetului și tehnologiilor informaționale, acestea au devenit rapid cunoscute în societate nu doar din cauza divulgărilor unor cauze scandaloase în instituțiile Uniunii Europene cu participarea lobbyiștilor, dar și datorită publicării unor materiale analitice asupra activității de lobby în UE. Printre aceste asociații merită de menționat *Corporate Europe Observatory* și *AlterEU*, a căror activitate persistă și astăzi, pledând pentru transparența proceselor decizionale.

A patra și ultima etapă acoperă perioada de timp de la sfârșitul anului 2009 până în prezent. Evidențierea unei noi etape are legătură cu adoptarea *Tratatului de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Euro-*

peană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene [13], care a introdus modificări substanțiale în practica de lobby în UE, precum și datorită semnării celui de-al doilea *Acord între Parlamentul European și Comisia Europeană privind registrul de transparență pentru organizațiile și persoanele care desfășoară activități independente implicate în procesul de elaborare și de punere în aplicare a politicilor Uniunii* [14]. Acest acord interinstituțional a înlocuit din 2011 registrul de transparență, fapt care a pus capăt celor două sisteme independente de înregistrare a lobbyiștilor în cadrul fiecărei instituții contractante. Pentru o mai bună consolidare a transparenței în procesul decizional, la 13 aprilie 2016 a fost adoptat *Acordul interinstituțional între Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană privind o mai bună legiferare* [15], urmărind obiectivul de a îmbunătăți modul în care UE creează legi, asigurând faptul ca cele trei instituții contractante se angajează la o cooperare loială și transparență pe parcursul întregului ciclu legislativ.

4. CONCLUZII.

În conformitate cu cele relatate *supra*, am putut observa că există mai multe ipoteze de proveniență a termenul „lobby”, dar este cert stabilit că acesta și-a tras rădăcinile etimologice din spațiul anglo-american. Primele mențiuni în acest sens au apărut încă în sec. XIX, semnificând o activitate plătită cu scopul de a influența decizia unui corp legislativ. Activitatea a luat rapid o conotație negativă în rândul populației, lobbyismul interpretându-se adeseori ca fiind corupere a persoanelor publice. Prin urmare, a fost necesar ca lobbyismul să fie reglementat

pentru a oferi acestuia transparență și o formă de răspundere. În acest sens, începând cu sec. XX, în SUA au avut loc primele încercări de a reglementa fenomenul de lobby, iar în 1946, prin *Reglementarea federală a activităților de lobby*, s-a instituit un registru al lobbyiștilor, care a rămas în vigoare timp de 50 de ani și a fost înlocuită abia în 1995 prin *Legea transparenței activităților de lobby*.

La nivelul Uniunii Europene, lobbyismul a cunoscut o dezvoltare mai largă odată cu crearea Comunității Economice Europene. Până în 1985, lobbyismul s-a manifestat într-un mod indirect, bazat pe rolul reprezentanților naționali. Aceasta se datora faptului că procesul integrării europene abia se dezvolta. După semnarea Actului Unic European, au fost conferite noi atribuții instituțiilor europene, fiind consolidate inclusiv competențele Parlamentului European, fapt care a trezit un interes sporit al lobbyiștilor pentru această instituție. În continuare, lobbyismul a luat un caracter direct, precum și a abordat strategii proactive care includeau înaintarea propriilor propuneri legislative la nivel european. La răscrucea secolelor, lobbyismul european capătă trăsături evidențiate care îl diferențiază de cel american, și anume prin faptul că funcționarii europeni nu luptă pentru voturile alegătorilor și, respectiv, nu necesită finanțări externe, cum ar fi din partea grupurilor de lobby, ca în cazul sistemului american; de aceea lobbyiștii sunt nevoiți să dezvolte alte strategii de stabilire a unui contact cu europarlamentarii. De asemenea, o parte esențială a lobbyismului european s-a constituit grație elaborării primului Registru de Transparență al persoanelor fizice și juridice implicate în procesul de elaborare al legislației comunitare.

BIBLIOGRAFIE BIBLIOGRAPHY

1. Plumer B., The outsized returns from lobbying. În: The Washington Post, 2011, disponibil pe www.washingtonpost.com, accesat la 17.05.2024.
2. DeKieffer D.E., The citizen's guide to lobbying Congress, Chicago review press, Chicago, 2007.
3. Columbia Law Review. Vol. 47, No. 1 (Jan., 1947), pp. 98-109.
4. Rumely v. United States, 197 F.2d 166, 173-174.
5. Select Committee on Members' Interests, Parliamentary lobbying: Report and appendices, HC 586, London: HMSO, 1991.

6. Bitonti A., Harris Ph. (eds.), Lobbying in Europe. Public affairs and the lobbying industry in 28 EU countries, Palgrave Macmillan, Londra, 2017.
7. McGrath C., Exploring Lobbying in the UK through parliamentary and journalistic references, 1800–1950' // Second International History of Public Relations Conference, Bournemouth University, 2011.
8. Actul Unic European, 1986. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L 169, 29.06.1987, p. 1–28.
9. Руденкова Д.Э., Лоббизм в Европейском Союзе: политические аспекты регулирования, Диссертация на соискание ученой степени кандидата политических наук, Москва, 2016.
10. Энтин Л.М., Право Европейского Союза. Новый этап эволюции, АКЦИОМ, Москва, 2009.
11. Directorate-General Internal Policies, Lobbying in the European Union // Briefing paper, 2007.
12. Mahoney Ch., Brussels vs. the Beltway: advocacy in the United States and the European Union, Georgetown, 2008.
13. Tratatul de la Lisabona, 2007. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 306, 17.12.2007, p. 1-271.
14. Acord între Parlamentul European și Comisia Europeană privind registrul de transparență pentru organizațiile și persoanele care desfășoară activități independente implicate în procesul de elaborare și de punere în aplicare a politicilor Uniunii, 2014. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 277, 19.9.2014, p. 11-24.
15. Acordul interinstituțional între Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană privind o mai bună legiferare, 2016. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 123, 12.5.2016, p. 1–14.

DESPRE AUTOR

Veronica ARNĂUT,

*doctor în drept, lector universitar,
Catedra Drept public, securitate a frontierei,
migrație și azil,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: arnaut.veronica7@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0002-6110-6744*